

Hyvät lasten kanssa toimijat, vanhemmat, isovanhemmat ja muut innokkaat!

TERVETULOA LASTEN (KUUNTELUN) MAAILMAAN SADUTUKSEN AVULLA!

Sadutusmenetelmä sopii kaikille, ja se on helppo käyttää. Sadutuksen idea on antaa lapselle, nuorelle tai aikuiselle mahdollisuus kertoa omista ajatuksistaan. Sadutuksessa kuuntelija ja kirjaaja puolestaan on kiinnostunut ja haluaa aidosti kuunnella, mitä toinen mieli kertoo juuri sillä hetkellä.

SADUTUKSEN ALOITUS:

Sano lapselle, lapsiryhmälle (tai aikuiselle):

"Kerro satu (tarina tai juttu). Kirjaan sen juuri niin kuin sen minulle kerrot.

Lopuksi luen tarinasi ja voit muuttaa tai korjata sitä mikäli haluat."

Kehota lasta, lapsiryhmä tai aikuista (älä kysy): **"Kerro satu tai juttu!"** Kirjoita sitten kertoja tarina juuri niin kuin hän sen sillä hetkellä haluaa kertoa. **Kirjoita sana sanalta** se muistiin **kertojan nähden** mitään muuttamatta tai korjaamatta. Kun tarina on valmis, **lue se** kertojalle, jotta **hän voi korjata** tai muuttaa sitä, mikäli itse haluaa. Satu on mukava **lukea myös muille** (lapsille, vanhemmalle tai muille aikuisille), mikäli siihen on kertojan lupa. Kirjaa myös huomioita sadutustilanteesta, miten se alkoi, mitä mietit, miten sadutettava reagoi, mikä hämmästytti jne. Pyydä lupaa kertojalta, että saat ottaa kertomuksen mukaan ja lukea se tapaamisessamme. Tee se vasta sadutuksen jälkeen. Tärkeää on luoda tilanne, jossa osoitat aidon kiinnostuksesi toisen kuuntelemiseen. Yritä siis välttää tunnetta siitä, että teet vain annettua tehtävää.

Lapsi haluaa usein **piirtää** kertomuksestaan kuvan. Joskus lapset haluavat piirtää ensin kertomuksen ja kertoa vasta sitten. Kirjaa myös lapsen **nimi** sekä **päivämäärä**, milloin satu kerrottiin ja vaikka **kirjauspaikka**. Erilliselle paperille voi kirjoittaa, miten tilanne alkoi ja mitä sitten tapahtui sekä, mitä itse ajatteli ja tunsu tilanteessa. Muutaman sadutuskerran jälkeen saduttaja eli kirjaaja oppii toimintatavan ja se alkaa tuntua helpolta ja luontevalta.

Lasten saduille voi varata oman **kansion** kirjahyllyyn tai ripustakaa ne **seinälle lasten nähtäville**. Uusia satuja voi tehdä milloin, missä ja kuka vaan. Tärkeää on, että aikuinen on **aidosti kiinnostunut** kuulemaan, mitä lapsella on sanottavana ja välittää tämän sanoman myös ilmeillään. Sadutus muodostuu lapsen ja saduttajan yhteiseksi "jutuksi". Se syntyy "meidän välissä" kun toinen haluaa kuunnella ja toinen kertoa. Sadutus antaa yhteistä aikaa. Kertomusta **ei arvioida tai arvostella** eikä siitä tehdä pitkälle vietyjä tulkintoja. Kertoja päättää, millainen tarina on. Se voi olla parin sanan mittainen, "kirja", kokemus tai vaikka vitsi. Siitä iloitaan yhdessä.

Sadutus on laajasti kokeiltu ja havaittu toimivaksi menetelmäksi sekä palkittu. Sadutusta on käytetty menestyksellisesti **vuoden ikäisistä vanhuksiin**. Aikuiset ovat saduttaneet toisiaan ja näin kuunnelleet toisensa muistoja, kokemuksia vanhemmuudesta ja esimerkiksi työssä löytyneitä oivalluksia.

On huomattu, että sadutus tuo eniten tietoa kun saduttaa lasta **säännöllisesti**, useampia kertoja. Silloin saa kuulla, miten lapsi ajattelee, mitkä ovat kulloinkin päällimmäiset ajatukset. Lapsi tottuu kertomaan näin myös muissa tilanteissa ajatuksistaan muille ja **itseluottamus** kasvaa. Sadutuksessa kaikkein hauskimaksi on osoittautunut **yhdessä oleminen** ja **iloitseminen** sekä toisen uudenlainen kohtaaminen!

LASTEN OMIA SATUJA JA KERTOMUKSIA ON KIRJANA:

- **Korvaan päin – Lasten satujen kirja**. 1-12 -vuotiaiden lasten omia satuja 5000 sadun arkistosta. Runsas värikuvitus. Lapset kertovat ja toimivat ry. 2008. Saatavissa mm. Akateemisesta kirjakaupasta tai tilaamalla: http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/Julkaisut/Korvaan_pain.html

LISÄTIETOA sadutus-menetelmästä ja sen vaikutuksista sekä lasten omista kertomuksista:

- **Sadutus Avain osallistavaan toimintakulttuuriin** (L. Karlsson) PS-kustannus 2003 ja 2005. (Perusteos sadutuksesta ja sen soveltamisesta sekä vaikutuksista.) Saatavissa mm. Akateemisesta kirjakaupasta.
- www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat Näiltä internet-sivustoilta löytyy aiheesta monia artikkeleita, keskustelupalsta, lasten kertomuksia ja leikkejä, lisää tutkimuksia ja julkaisuja sekä ajankohtaista tietoa. Käy ehdottomasti katsomassa!

Lisäksi voit tutustua:

- **Leikkivät tutkijat**. Video ja kirja (M. Riihelä). Edita 2000. (Uutta tietoa teoriassa ja käytännössä lasten luovuudesta sekä siitä, miten toiminta pienten lasten kanssa voi pohjautua saduttavalle toimintatavalle, lasten ajatuksille ja miten toimintaa voi itse kehittää.) Tilaa: http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/Julkaisut/julkaisut_paa.htm

- ***Yhdessä lasten kanssa – seikkailu osallisuuteen.*** (T. Stenius & L. Karlsson) MLL 2005 (Askeleet osallistavaan ja saduttavaan toimintaan lasten kanssa) (kirjaa saa ilmaiseksi tilauspalvelusta tilauspalvelu@mll.fi. Katso myös: <http://yhdistysnetti.mll.fi/toimintamuodot/lapsitoiminta/> Kirjasen saa: http://yhdistysnetti.mll.fi/mp/db/file_library/x/IMG/13059/file/MLLYhdessalastenkanssa-julkaisu.pdf
- ***Lapselle puheenvuoro. Ammattikäytännön perinteet murroksessa.*** (L. Karlsson) Edita 2000 (Kirjassa on analysoitu lasten omaa kertomakulttuuria ja sitä, mitä tapahtuu kun ammattilaiset ryhtyvät saduttamaan.)
- ***Pohjolan lasten satusiltoja – Barnens sagoboar i Norden.*** (Toim. M. Riihelä) Stakes & Nordiska Kulturfonden 2003. (Kirja kertoo viiden Pohjoismaan välisestä lasten satukirjeenvaihdosta ja sen merkityksestä eri maissa.) http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/julkaisut/julkaisut_paa.htm

LASTEN OMIA KERTOMUKSIA DVD:llä / VIDEOILLA (Tilaa: http://www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat/julkaisut/julkaisut_paa.htm):

- ***Pättäni lapset kertovat tarinoitaan erityisopettajalle.*** Kempainen, K.(toim.) (2000). Helsinki: Filminova, Stakes. (Dysfaattiisten lasten sadutuskokemuksia.)
- ***Kerro satu*** I ja II ja III (Seitsenosainen video/DVD-sarja sadutuksesta). Tell a story (englannin kielinen versio) Riihelä, M. (1997/ 2008). Helsinki: Stakes.
- ***Qissah Wa Tawassul - Satusilta - Kotka – Beirut*** Riihelä, M. (toim.) (2002/2008) Filminova, Stakes. (Kansainvälinen lasten satukirjeenvaihto.)

Tule mukaan jakamaan ajatuksia ja kehittämistoimintaan!

Lapset kertovat ja toimivat (LKT) yhdistyksen ja verkoston tarkoituksena on edistää, kehittää, uudistaa sekä tukea yhteistoiminnan kehittämistä ja lapsitutkimusta siten, että erityisesti lasten näkökulmat sekä hiljainen tieto ja osallistava toimintakulttuuri tulevat esille. Hiotaan myös omia kuuntelemisen välineitä työikäisille ja vanhuksille.

Lähtökohtana yhdistyksen edistämässä toiminnassa on yhteisöllisyys, ihmettelevä ote, saduttava toimintatapa, lasten aito osallistuminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen sekä leikki ja ilo. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys:

- toimii verkostomaisesti
- järjestää kulttuuri-, keskustelu- ja koulutustilaisuuksia sekä seminaareja, juhlia ja retkiä
- harjoittaa tutkimus-, kehittämis-, tiedottamis- ja julkaisutoimintaa (oma julkaisusarja)
- tekee aloitteita viranomaisille ja muille tahoille
- on yhteistyössä alan järjestöjen ja muiden tahojen kanssa sekä
- tekee kansainvälistä yhteistyötä.

LIITY ilmaiselle sähköpostilistalle tai tule jäseneksi:

Yhdistyksen ylläpitämä nettisivusto: www.edu.helsinki.fi/lapsetkertovat

Yhdistyksen sähköposti: lapsetkertovat@gmail.com

Kansainvälinen sadutuksen ja sadun kerronnan päivä järjestetään joka vuosi maaliskuun puolivälin jälkeen, ensi vuonna su 20.3.2010 Villa Elfvikissä, Espoossa. Tule sadutettavaksi tai vaikka itse saduttamaan. Sadutukseen voi tutustua myös Helsingin Kirjamessuilla lokakuussa. Lisätietoja: lapsetkertovat@gmail.com